

Дебіторська (кредиторська) заборгованість за торговельними операціями має бути належним чином описана і класифікована у фінансовій звітності.

7) Відповідність. Аудитор повинен проконтролювати додержання підприємством меж звітного періоду.

8) Законність. Аудитор має підтвердити законність операцій, що призвели до виникнення заборгованості в результаті реалізації розрахунків з діловими партнерами та відповідність її обліку. Перевіряється, чи всі торгові операції відображені з врахуванням дійсних цін та обсягів, повно та достовірно відображені у відповідних документах.

Таким чином, методичні засади аудиту розрахунків з діловими партнерами, базуючись на МСА, внутрішньофірмових стандартах та враховуючи галузеві особливості торговельних підприємств, визначаються аудитором відповідно до аудиторської програми. Сукупність аудиторських процедур, що необхідна для підтвердження достовірності бухгалтерської інформації, вибирається аудитором самостійно, як і кількість та різноманітність робочої документації аудитора. Запропонована методика аудиторської перевірки дозволить зібрати всі необхідні аудиторські докази для формування аудиторського висновку.

Література:

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг / пер. з англ.: О.Л.Ольховікова, О.В.Селезньов, Зеніна О.О., О.В.Гик, С.Г. Біндер. – К., 2010. Ч.1.– 846 с.
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг / пер. з англ.: О.Л. Ольховікова, О.В.Селезньов, О.О. Зеніна, О.В. Гик, С.Г. Біндер. – К., 2010. Ч.2 .– 414 с.
3. Редько А. Ю. Методы и процедуры в аудиторской практике : практ. пособ. / А. Ю.Редько, Е. А. Редько. – К. : НЦУА, 2011. – 33 с.

УДК658

Кратко І.Р.

ст. викладач кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет

КОНТРОЛЬ ВИТРАТ У БУДІВНИЦТВІ

Для успішної діяльності будівельного підприємства, підвищення рівня рентабельності, збереження і примноження її активів необхідний налагоджений механізм управління, найважливішим елементом якого виступає внутрішній контроль. В його основі – отримання достовірної інформації про дійсний потенціал ефективності операційної діяльності підприємства.

Питаннями організації контролю займалися такі відомі вчені-економісти як М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, Ю. М. Воропаєв, А. Л. Звездін, Є.В. Калюга, Т. П. Карпова, М. Н. Коцупатрий, В. Г. Лінник, Ю. Я. Литвин, В.Ф. Максимова, Н. Л. Маренков, М. В. Мельник, Л. В. Нападовська, А.С. Пантелеєв, Г. А. Соловійов, Л. К. Сук. Проблему неоднозначності тлумачень внутрішнього контролю піднімають: Н. Г. Виговська, С. Ф. Голов, М.Я. Дем'яненко, Н.І. Дорош, Г.Г. Кірейцев, М. Ф. Кропивко, В.Г. Лінник, П. Т. Саблук, В. К. Савчук, Л.О. Сухарева, М.Г. Чумаченко.

Питанням організації та здійснення внутрішнього контролю присвятили свої монографії М. Т. Білуха, Т. П. Карпова, Є.В. Калюга, В.Ф. Максимова, Л.В. Нападовська, Т. Ю. Серебрякова. Проблеми теорії, методології та практики такої науки як господарський контроль були розкриті в монографії Т. А. Бутинець.

Термін «контроль» походить від французького слова «controle», що означає перевірку або спостереження. В свою чергу слово «controle» має латинське походження. Латинське слово «contra» – префікс, що означає «протидію», «протилежність». Інше закінчення латинського

слова «role», тобто «роль» означає «міру впливу, значення, ступінь участі в чомусь; протидія чомусь небажаному, незаконному» [1, с. 6].

Окрім видів, розрізняють форми внутрішнього контролю. До основних форм внутрішнього контролю відносять інституційний контроль, функціональний контроль та самоконтроль. Для інституційного контролю необхідно створити окремий відділ на підприємстві, який буде здійснювати контроль певних підконтрольних процесів діяльності. Прикладом такого відділу на будівельному підприємстві може бути відділ контролю якості будівельно-монтажних робіт, працівники якого контролюють відповідність будівельно-монтажних і спеціальних робіт проектній документації та вимогам нормативних документів. Суть Функціонального контролю полягає в тому, що кожен суб'єкт на підприємстві здійснює контроль відповідно до покладених на нього функціональних обов'язків, які прописуються в його посадових інструкціях. Прикладом суб'єкту функціонального контролю може бути керівник відділу контролю якості будівельно-монтажних робіт, який здійснює методичне керівництво та контроль за роботою працівників будівельної лабораторії, а також виконроб, який є основним суб'єктом на будівництві і контролює стан техніки безпеки і вживає заходів до усунення виявлених недоліків, порушень правил виробничої санітарії, дотримання робітниками інструкцій з охорони праці; встановлює майстрам виробничі завдання за обсягами будівельно-монтажних і пусконаладжувальних робіт, контролює їх виконання; контролює роботу, виконання планових завдань, своєчасне виконання окремих доручень і завдань підлеглих йому служб.

Кожен суб'єкт будівельного підприємства здійснює певні контрольні функції, які мають бути прописані в спеціально розроблених на підприємстві посадових інструкціях, кожна з яких повинна включати такі розділи: загальні положення (перший розділ), характеристика робіт, завдання та посадові обов'язки (другий розділ), права (третій розділ) та відповідальність (четвертий розділ).

Варто зазначити, що громадський контроль здійснюється технічними інспекціями профспілок; обласними (крайовими) комітетами профспілок та місцевими органами Державного архітектурно-будівельного контролю. Зовнішній контроль здійснюється органами, які визначаються на державному рівні такими як органи Державного архітектурно-будівельного контролю, органи Державної санітарної інспекції, органи Державного пожежного нагляду, органи Державного енергетичного нагляду, Податкові органи, Аудиторська палата України. Суб'єкти, види перевірок, підстави та результати перевірок, які здійснюються архітектурно-будівельною інспекцією.

Посадові особи Державної архітектурно-будівельної інспекції здійснюють контроль у формі планових та позапланових перевірок. Існує ще один орган зовнішнього контролю, який на відміну від контролю у сфері будівництва Державною архітектурно-будівельною інспекцією, здійснює перевірки будівельних підприємств – платників податків за допомогою камеральної перевірки, тобто у приміщенні органів Державної податкової інспекції у містах на основі декларацій та реєстрів. У Віснику Податкової служби України наводиться інформація про введення в дію протягом 2013-2016рр., електронних перевірок.

Податковий контроль на будівельних підприємствах здійснюється в обов'язковому порядку, його метою є встановлення правильності та законності їх діяльності в частині дотримання вимог чинного податкового законодавства.

Під час здійснення контролю на будівельних та інших підприємствах існує зворотний зв'язок, особливо це стосується внутрішнього контролю, оскільки результати контролю впливають на діяльність підприємства.

На підприємствах, які займаються будівництвом, саме на підприємствах можуть використовуватись всі види контролю, проте на будівельному майданчику може використовуватись лише контроль функціональний та самоконтроль, оскільки там працюють люди робітничих спеціальностей. Проектно-кошторисна документація, бухгалтерські документи та договори знаходяться в офісах будівельних компаній.

Контроль витрат на будівельних підприємствах суттєво не відрізняється від контролю за

витратами на підприємствах інших галузей, а лише є складнішим та має певні особливості (тривалість господарського циклу; персоніфікація споживача; вартість і авансування; індивідуалізація продукту; мобільність виробництва; будівельна база; залежність виробництва від природи; множинність виробничих зв'язків; «пасивність» продукції; правове розмаїття; нерухомість об'єкта будівництва, тривалість циклу будівництва, роль кліматичних та місцевих умов у будівельних роботах, безцехова структура будівельних організацій, значна питома вага витрат на утримання і експлуатацію будівельних машин і механізмів, метод обліку витрат, територіальна розгалуженість об'єктів будівництва, участь різних організацій у здійсненні будівельно-монтажних робіт), які потрібно враховувати.

Галузева спрямованість накладає відбиток на організацію контролю витрат підприємства: виділення показників та об'єктів контролю витрат, методи їх контролю, методи розподілу загальновиробничих витрат тощо.

В ході контролю витрат на будівництво перевіряючий має встановити обґрунтованість використовуваного методу обліку витрат і порядку калькулювання собівартості продукції і його незмінність в період перевірки; правильність розмежування витрат за звітними періодами; склад та обґрунтованість віднесення окремих видів витрат на собівартість продукції; обґрунтованість розподілення загальновиробничих витрат і загальногосподарських витрат за об'єктами калькуляції; правильність обліку і розподілу витрат допоміжних виробництв.

На першому етапі контролю використовують такі документи для перевірки: договори будівельного підряду пов'язані з субпідрядниками; реєстри бухгалтерського обліку; на другому – виробничі добові норми витрат основних будівельних матеріалів, розроблені безпосередньо будівельною організацією і затверджені щорічно її керівником; журнал обліку виконаних робіт щодо об'єкта будівництва; матеріальні звіти (форма М-19) по матеріально відповідальній особі – виробнику робіт, начальнику будівельної ділянки; форма М-29 – щомісячний звіт про витрати основних матеріалів в будівництві, в порівнянні з витратами, встановлені нормами; на третьому – норми закону про оплату і преміювання, розроблені і затверджені організацією; наряди виконання робіт; штатний розклад управлінського і лінійного персоналу організації; таблиці обліку використання робочого часу; податкові картки; розрахунково-платіжні чи розрахункові відомості; накази організації про зарахування і звільнення працівників, на виплату премій; реєстри бухгалтерського і податкового обліку за рахунком 66; на четвертому – договори для надання транспортних послуг чи виконання субпідрядних будівельно-монтажних робіт; змінні рапорти на роботу машин і механізмів; дорожні листи; корінці дорожніх листів (при наданні послуг стороннім організаціям); авансові звіти (якщо ПММ купувалися за готівку; заправні відомості; акти на встановлення та списання, запчастин; розрахунки нарахування амортизації, реєстри бухгалтерського обліку за рахунком 105, 131; на п'ятому – норми закону про оплату праці і преміювання, розроблені і затверджені організацією; наряди виконання робіт (при відрядній оплаті); штатний розклад управлінського і лінійного персоналу організації; таблиця обліку використання робочого часу; розрахунково-платіжні чи розрахункові відомості; накази організації про зарахування і звільнення працівників, на виплату премій; реєстри бухгалтерського обліку за рахунком 90,91,92; на шостому – реєстри аналітичного і синтетичного обліку за рахунком 23; реєстри обліку, і інших документів, необхідних проведення аудиту; на сьомому – реєстри аналітичного і синтетичного обліку за рахунками: 23 «Виробництво», 20 «Виробничі запаси», 22 «МШП», 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати».

Одним із специфічних прийомів господарського контролю є контрольний обмір виконаних робіт, який проводиться шляхом інструментального заміру (рулеткою, метром, геодезичним інструментом та ін.). Зіставлення виконаних обсягів робіт за актами приймання, кошторисами і результатами контрольного обміру бажано проводити відразу після обміру, так як при наявності розбіжностей краще уточнити їх на місці. Обов'язковою вимогою при проведенні контрольного обміру є участь у ньому фахівця-будівельника, інакше акт контрольного обміру не матиме юридичної сили (особливо при передачі матеріалів контролю в правоохоронні органи). Державним органом, який може проводити

контрольні заміри будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт є Державна фінансова інспекція України, яка може залучати до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців, у тому числі на договірній основі.

При здійсненні контрольного обміру виконаних робіт можуть виникати певні види порушень, які найчастіше не встановлюють перевіряючі та, які потребують негайного прийняття рішень щодо їх усунення, оскільки вони викривляють інформацію, яка надається управлінській ланці. За результатами контрольного обміру, складається акт, а за наявності порушень – відомість перерахунку вартості робіт установленої форми [151, с. 384-398].

Література:

1. Задорожний З.В. Внутрішньогосподарський контроль в будівництві: методологія та організація: автореф. дис. на здобуття ступеня докт. екон. наук: 08.06.04 “Бухгалтерський облік і аудит” / З.В. Задорожний. – Тернопіль, 2007. – 40 с.
2. Контроль і ревізія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності “Облік і аудит” / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – 4-те вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2006. – 560 с.
3. Мельник Л.Г. Економіка підприємства: конспект лекцій: навч. посібник / Л.Г. Мельник, О.І. Корінцева – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 412 с.

УДК 657

Перевузік Т.М., студентка,
Даниш Н.І., студентка,
Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач кафедри обліку і оподаткування та маркетингу **Голубка Я.В.**,
Мукачівський державний університет

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗА МСБО

Одними з найважливіших об’єктів бухгалтерського обліку є основні засоби, бо саме вони мають велику частку в активах підприємства. Крім того, основні засоби є важливою умовою функціонування суб’єкта господарювання, тому облік повинний забезпечувати систему управління якісною інформацією для подальшого вирішення проблем ефективного та раціонального використання матеріальних активів.

Становлення та формування ринкових відносин передбачає постійне удосконалення організації обліку основних засобів на підприємстві.

Основні засоби відіграють одну із головних ролей в оборотних активах підприємства, що зайняті у виробничо-господарській діяльності. Тому прозора і достовірна інформація щодо основних засобів має велике значення для управлінського складу при аналізі оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємства. МСБО 16 "Основні засоби" розкриває інформацію, що стосується визначення, визнання, оцінки, амортизації, припинення визнання та розкриття інформації щодо основних засобів.[1]

Теорії та методології обліку основних засобів присвячені праці відомих вчених економістів: Ф.Ф. Бутинець, П.І. Гайдучького, М.Я. Дем’яненка, О.О. Жарікової, В.М. Жука, Г.Г. Кірейцева, Ю.Я. Лузана, М.Ф. Огійчука, В.Я. Плаксієнка та інших. Однак, не зважаючи на значні досягнення і напрацювання, ціла низка питань залишається невирішеною. Віддаючи належне науковим напрацюванням вчених, слід відзначити, що окремі питання удосконалення обліку основних засобів в умовах переходу до міжнародних стандартів якості інформації потребують подальшого науково-практичного дослідження та уточнення. Все це свідчить про необхідність всебічного вивчення і вирішення окресленої проблеми дослідження.

Поняття «основні засоби» має неоднозначне трактування, що зумовлює вчених-економістів досліджувати цей термін з різних сторін:

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>